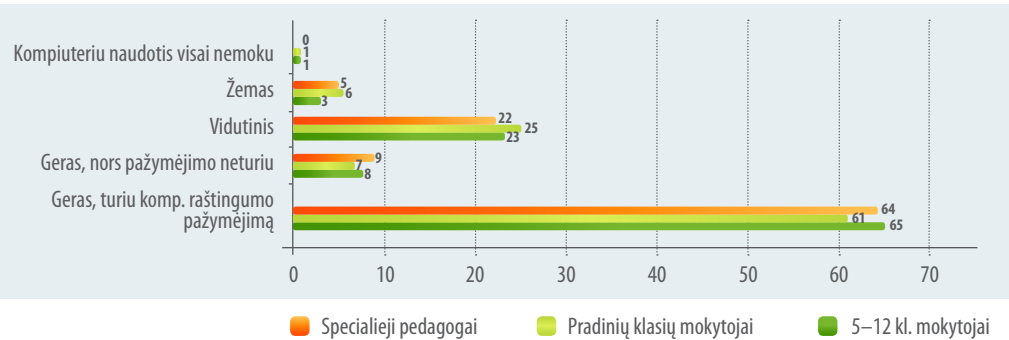
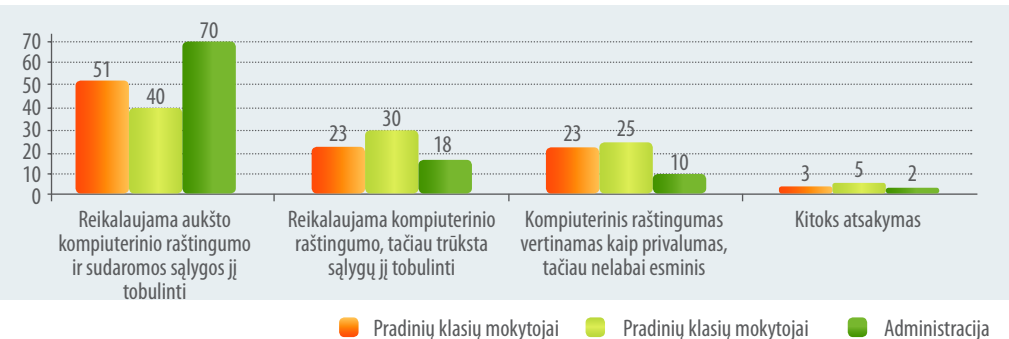

Kompiuterinio raštingumo lygis

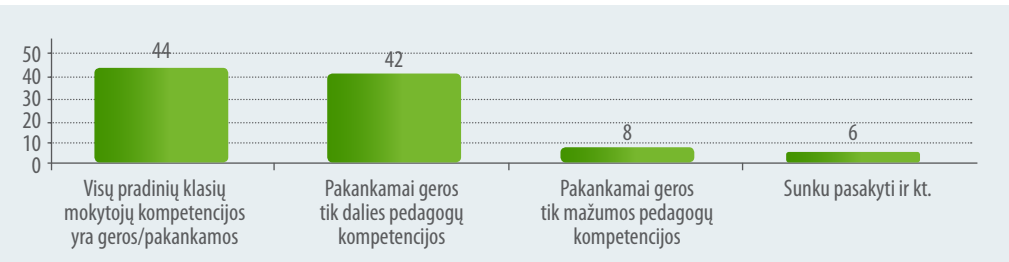
Bendrojo lavinimo mokyklų pedagogų kompiuterinio raštingumo lygis (proc.) (įsivertinimas)

Požiūris į pedagogų kompiuterinį raštingumą Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose (proc.)

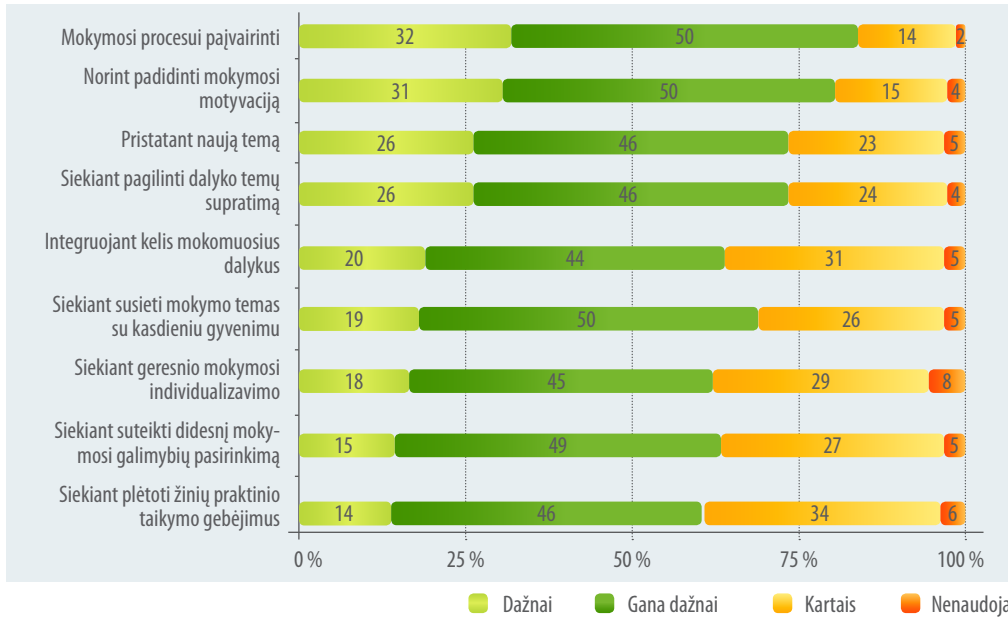

Mokyklų vadovų požiūris į pradinių klasių mokytojų kompetencijas, reikalingas diegiant IKT pradinėse klasėse (proc.)

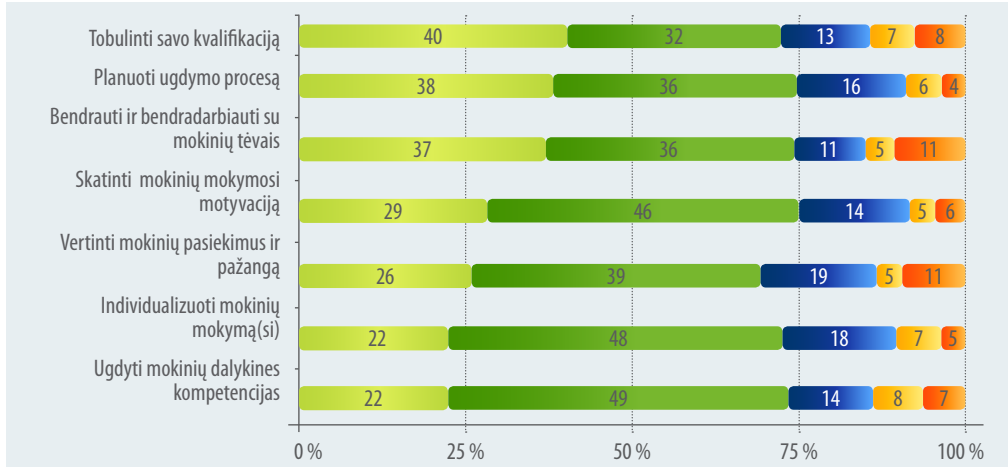

Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo tikslai

Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo ugdymo procese tikslai (proc.)

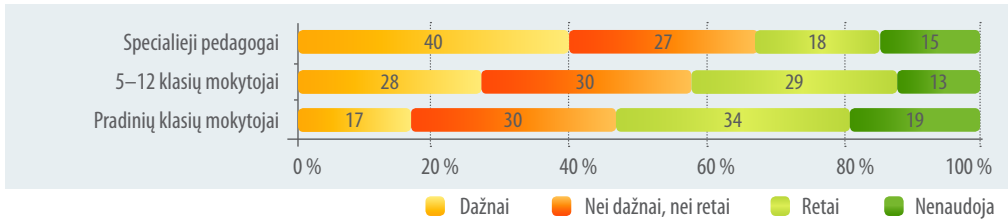
Pradinių klasių mokytojų pasirengimas ir galimybės taikyti IKT profesiniais tikslais (proc.)

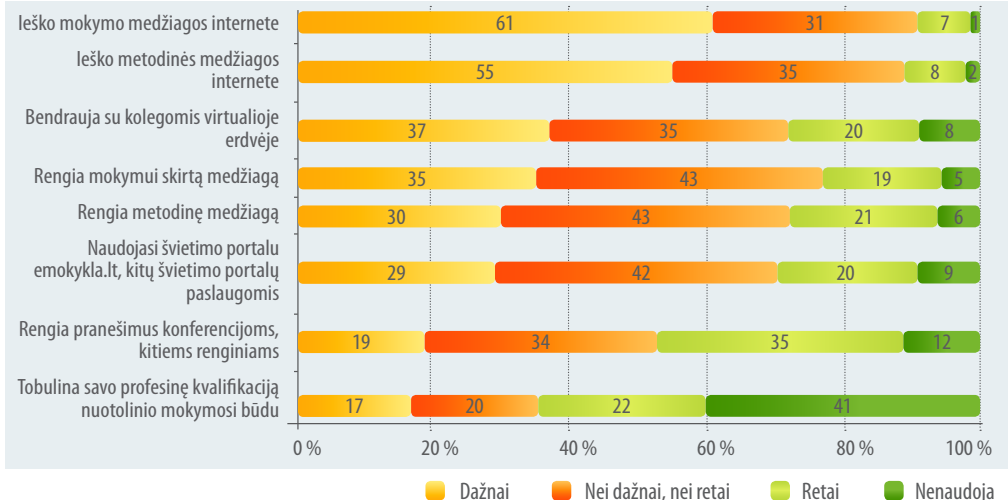
Gerai ir pasirengimas, ir galimybės Pasirengimas pakankamas, tačiau galimybių trūksta Stokoja ir pasirengimo, ir galimybių Galimybių yra, tačiau trūksta pasirengimo Sunku pasakyti

Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo dažnumas

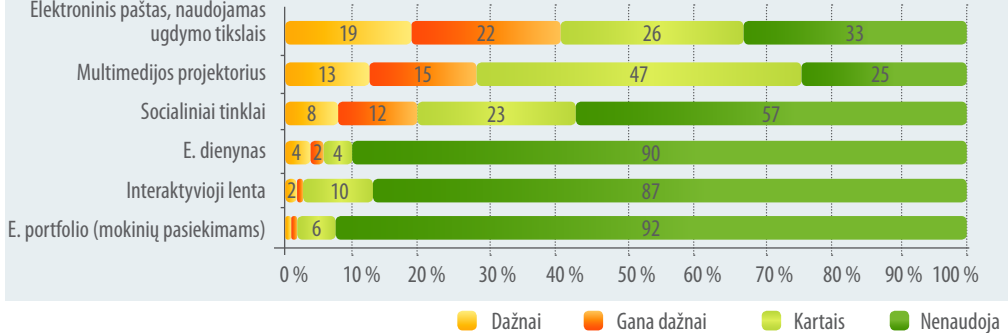
Naudojimosi kompiuteriu mokinių ugdymui dažnumas (proc.)

Pradinių klasių mokytojų atsakymai apie IKT taikymo profesiniais tikslais dažnumą (proc.)

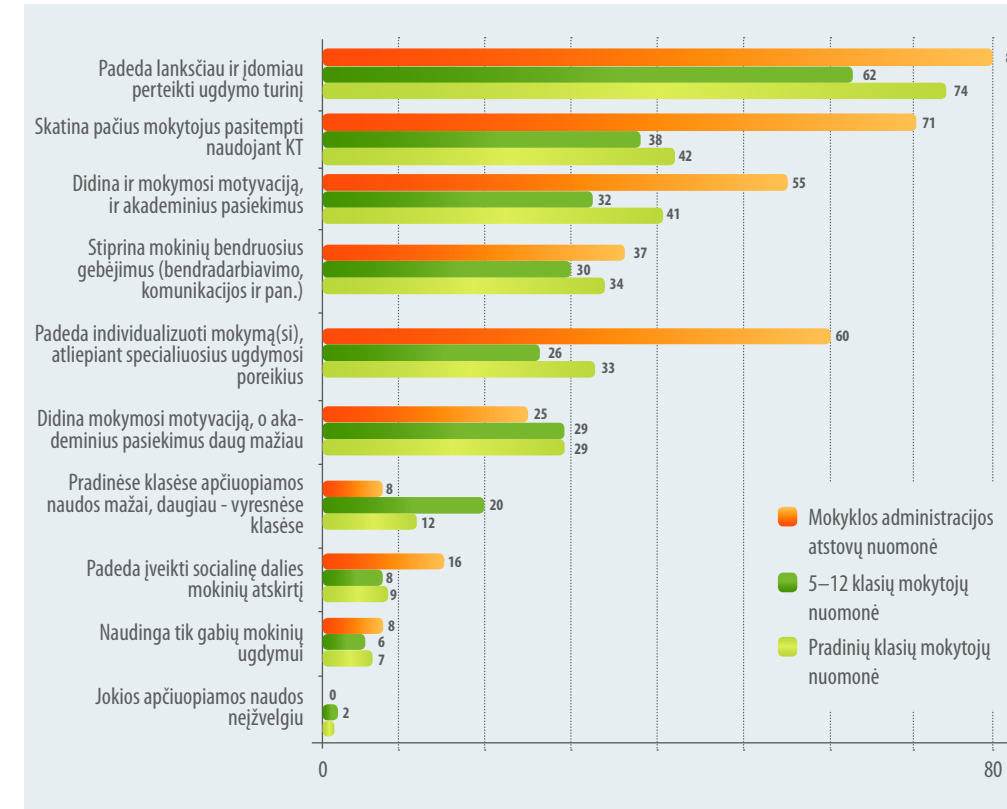

Pradinių klasių mokytojų atsakymai apie kitų inovatyvių technologijų naudojimo ugdymui dažnumą (proc.)

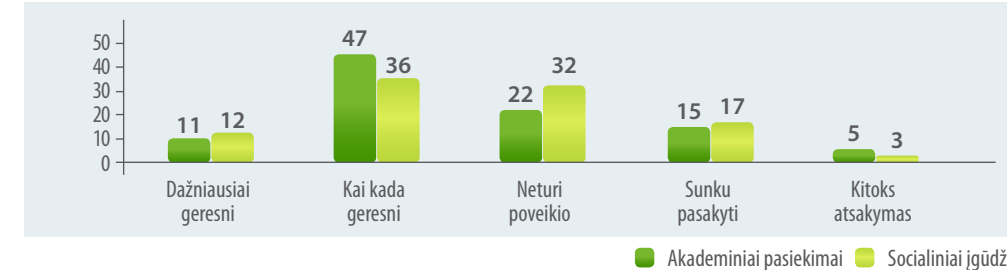

Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo pradinėse naudingumas

Bendrojo lavinimo mokyklų pedagogų kompiuterinio raštingumo lygis (proc.) (įsivertinimas)

Specialiųjų pedagogų nuomonė apie specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių akademinį pasiekimą ir socialinių įgūdžių priklausomybę nuo kompiuterio namuose turėjimo ir galėjimo juo naudotis (proc.)

Pagrindinės išvados

- Pradinio ugdymo kokybę visos respondentų grupės vertina teigiamai. Pozityviausiai nusiteikę specialieji pedagogai ir mokyklų administracijos atstovai. Skeptiškiausiai į pradinio ugdymo kokybę žvelgia tyrime dalyvavę Lietuvos gyventojai. Beveik šeštadalis apklaustųjų Lietuvos gyventojų neturi nuomonės apie pradinio ugdymo kokybę. Tyrimai rodo, kad mokytojų požiūris į pradinį ugdymą skiriasi priklausomai nuo respondentų amžiaus ir pareigų. Vyresnys nei 60 m. 5-12 klasių mokytojų nuomonė apie pradinio ugdymo kokybę yra blogiausia. Daugumos jaunesniųjų mokytojų nuomonė yra pozityvi.
- Pradinių klasių ir 5-12 klasių mokytojų požiūris į svarbiausias pradinio ugdymo funkcijas labai panašus. Didžiosios daugumos apklaustųjų (91 proc. – pradinių klasių, 85 proc. – 5-12 klasių mokytojų) nuomone, pradinėse klasėse labai svarbu išugdyti mokymosi motyvaciją ir mokyti mokytis. Toks požiūris tiesiogiai atitinka šiuolaikinio gyvenimo iššūkius, susijusius su įvairiomis inovacijomis. Daugumai mokytojų taip pat labai svarbu perteikti mokiniams žinias ir suformuoti gebėjimus, numatytus ugdymo programose. Socialinių gebėjimų ugdymas pradinėse klasėse, maždaug pusės apklaustųjų manymu, itin svarbus, o į konkurencinių gebėjimų ugdymą visi pedagogai žvelgia labai santūriai.
- Tyrimas išryškino pradinių klasių mokytojų nuomonę apie taikomų metodų pokyčius dešimtmečio retrospektyvoje. Pradinių klasių mokytojų nuomone, pastarąjį dešimtmetį šalies mokyklose pastebimai padaugėjo netradicinių (79 proc.) ir IKT grindžiamų (44 proc.) mokymo metodų taikymas. Tyrimo duomenys byloja apie ugdymo metodų pokyčius link didesnių įvairovės, eksperimentavimo ir IKT naudojimo.
- Daugumos pedagogų nuomone, jų kompiuterinio raštingumo lygis yra geras, mokyklose reikalaujama aukšto kompiuterinio raštingumo ir sudaromos sąlygos tobulėti. Mokyklų vadovų (44 proc.) nuomone, visų pradinių klasių mokytojų kompetencijos, reikalingos diegiant IKT pradinėse klasėse, yra geros / pakankamos. Vos keli procentai apklaustųjų visiškai nemoka naudotis kompiuteriu.
- IKT taikymo tikslai pradinio ugdymo procese yra įvairūs, tačiau pagal IKT taikymo skirtingais tikslais dažnumą (dažnai taikoma), išsiskiria mokymo proceso pajairinimo (32 proc.), motyvacijos didinimo (31 proc.), naujos temos pristatymo (26 proc.), dalyko temos supratimo gilinimo (25 proc.) tikslai. Perpus mažiau yra IKT dažnai taikančių ugdymo individualizavimo, didesnio mokymosi galimybių pasirinkimo, žinių praktinio taikymo gebėjimų plėtojimo tikslais. Tokius skirtumus galima paaiškinti mokytojų pasirengimo ir techninių galimybių stoka. Tyrimas taip pat parodė, kad tik penktadalis pradinių klasių mokytojų jaučiasi gerai pasirengę taikyti IKT mokinių pasiekimams ir pažangai įvertinti, mokymui individualizuoti, dalykinėms kompetencijoms ugdyti.
- Mokinių ugdymui kompiuteriu dažnai naudojasi 40 proc. specialiųjų pedagogų, 28 proc. 5-12 klasių mokytojų ir 17 proc. pradinių klasių mokytojų. Pradinių klasių mokytojai dažniausiai kompiuteriu naudojami ieškodami mokymo arba metodinės medžiagos internete. Kitomis inovatyviomis technologijomis, pvz.: e.portfolio (mokinių pasiekimams), interaktyviaja lenta, e.dienynu, ugdymo tikslais dažnai / gana dažnai naudoja vos keli procentai pradinių klasių mokytojų.
- Daugumos pradinių klasių mokytojų nuomone, IKT taikymas padeda lanksčiau ir įdomiau perteikti ugdymo turinį (74 proc.), didina mokinių mokymosi motyvaciją ir akademinius pasiekimus (41 proc.), stiprina mokinių bendruosius gebėjimus (bendradarbiavimo, komunikacijos ir pan.), padeda individualizuoti mokymą(si), atliepian specialiuosius ugdymosi poreikius (33 proc.).
- Specialiųjų pedagogų nuomone, mokinių, namuose turinčių kompiuterį ir galinčių juo naudotis, akademiniai mokymosi pasiekimai (58 proc.) ir socialiniai įgūdžiai (48 proc.) yra dažniausiai / kai kada geresni.

Projekto vykdytojas
UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRAS
M. Katkaus g. 44, LT-09217 Vilnius
Tel. (8-5) 275 2362, faksas: (8-5) 272 4315

Projekto vadovė – dr. Ramutė Skripkienė. Tel. (8-5) 271 1543
Projekto stebėtoja – dr. Audronė Girdzijauskienė. Tel./faksas: (8-5) 271 1546
Tyrimų veiklos vadovas – dr. Albinas Kalvaitis. Tel. (8-5) 210 9828

Informacija internete: http://www.inovacijos_upc.smm.lt

PROJEKTAS
„Pradinių klasių mokytojų ir specialiojo ugdymo pedagogų kompetencijų taikyti informacines ir komunikacines technologijas (IKT) ir inovatyvius mokymo metodus tobulinimo modelio išbandymas ir diegimas“

Projekto vykdytojas – Ugdymo plėtotės centras
Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2009 m. liepos 24 d. – 2012 m. birželio 24 d.

Pradinis ugdymas Lietuvoje: inovatyvių mokymo metodų bei informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas

Trumpa tyrimo rezultatų apžvalga

Projektas yra finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksnių programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ P1-2.2-ŠMM-02-V priemonę „Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas“

Informacija apie projektą ir atliktus švietimo būklės tyrimus

Projekto tikslas – modernizuoti šalies pradinį ugdymą diegiant inovatyvius mokymo(si) metodus ir informacines komunikacines technologijas.

Projekto esminis uždavinys – gerinti pradinio ugdymo prieinamumą ir kokybę sprendžiant pradinį klasių mokytojų ir specialiųjų pedagogų kvalifikacijos tobulinimą, specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčių mokinių inkluzinio ugdymo, informacinių komunikacinių technologijų diegimo klausimus.

Inovatyvūs mokymo metodai ir informacinės komunikacinės technologijos diegiamos siekiant pagerinti pradinį klasių mokinių mokymosi pasiekimus, mokymosi motyvaciją ir savijautą mokykloje, taip pat pagerinti mokytojų kvalifikaciją, nuostatas ir požiūrį į savo darbą. Projekto veiklose sudaromos sąlygos mokytojams pasirėngti ugdymo procese tikslingai ir efektyviai taikyti inovacijas, įvairias informacines komunikacines technologijas. Tikimasi, jog iki projekto įgyvendinimo pabaigos labai išsiplės inovatyvių mokymo metodų ir IKT taikymas pradinėse klasėse, taip pat gerės visos švietimo bendruomenės požiūris į įvairių inovacijų ir technologijų taikymą ugdant pradinį klasių mokinius, tarp jų ir turinčius specialiųjų ugdymo(si) poreikių.

Įgyvendinant projektą atliekami moksliniai tyrimai padeda įvertinti projekto kuriamas prielaidas IKT ir inovatyvių mokymo(si) metodų diegimo proveržiui pradiniam ugdyme bei, pateikiant grįžtamąją informaciją, įgyvendinti projekto uždavinius.

2010 m. atliktas kompleksinis mokslinis tyrimas „IKT ir inovatyvių mokymo(si) metodų taikymo pradiniam ir specialiajame ugdyme būklė Lietuvoje ir užsienyje 2000–2010 metais“. Tyrimo struktūrinės dalys:

- I. Teorinė studija „IKT ir inovatyvių mokymo(si) metodų taikymo pradiniam ir specialiajame ugdyme pasiūla, taikymo praktika ir perspektyvos Lietuvoje ir užsienyje“ *
- II. Pedagogų nuomonės tyrimas „Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos mokytojų ir specialiųjų pedagogų nuomonė apie IKT ir inovatyvių mokymo(si) metodų taikymą pradinėse klasėse“ *
- III. Lietuvos gyventojų viešosios nuomonės tyrimas „Lietuvos gyventojų, tarp jų pradinį klasių mokinių tėvų, požiūris į informacinių komunikacinių technologijų ir inovatyvių mokymo(si) metodų taikymą bendrojo lavinimo mokyklų pradinėse klasėse“ **

Tyrimo rezultatai tebėra aktualūs, nors jau buvo pristatyti informaciniuose seminaruose ir pedagoginėje spaudoje, o ataskaita paskelbta internete (http://www.inovacijos_upc.smm.lt/tyrimai). Siekdam atskleisti inovatyvių mokymo(si) metodų ir IKT taikymo šiuolaikinėje mokykloje padėtį mokslininkai ištyrė ir aptarė inovacijų ir IKT taikymo aplinkybes: tikslus, taikymo sritis, poveikį ugdymo dalyviams, visuomenės bei šiuolaikinės pedagogikos lūkesčių atitikimą Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų pradinėse klasėse iki 2010 m.

Šiame lankstuke remiantis pedagogų ir Lietuvos gyventojų nuomonės tyrimų duomenimis bei teorinės studijos įžvalgomis, siekiama pabrėžti, jog šiuolaikinis ugdymas, orientuotas į kompetencijų ir kūrybiškumo ugdymą, išryškintis šiuolaikinio žmogaus (ir pedagogo, ir mokinio) gebėjimą mokytis, veikti ir kurti (praktikoje pritaikyti išsugdytus gebėjimus), gebėjimą taikiai sugventi, bendrauti ir bendradarbiauti, turi būti grindžiamas giliu technologijų taikymo pedagogikoje inovatyvumo prasmės suvokimu.

* Tyrimus atliko tyrėjų grupė: doc. T. Tamošiūnas (vad.), doc. J. Paulionytė, doc. V. Grabauskienė, doc. A. Žemgulienė, doc. R. Makarskaitė-Petkevičienė.

** Tyrimą atliko Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras VILMORUS.

Lietuvoje ir užsienyje atliktų tyrimų analizė parodė, kad šiuolaikiniam ugdyme svarbūs pakitę mokytojų ir mokinių santykiai, kitokia mokinių veikla (ne reprodukcija, bet perkūrimas), o inovacijomis yra laikomi nauji informavimo bei žinių perdavimo būdai, ugdantys būtent šiuos gebėjimus. Visuotini pripažinta, jog tinkamiausiai juos padeda ugdyti informacinių ir komunikacinių technologijų pedagoginis pritaikymas. Informacinės ir komunikacinės technologijos tampa efektyviausiais įrankiais naujoms pedagoginėms idėjoms realizuoti ir gali tapti pedagoginėmis inovacijomis, spartinančiomis visos ugdymo(si) kultūros kaitą, t. y. perėjimą nuo mokymo prie mokymosi kultūros.

Prie kompleksinio tyrimo rezultatų grįžtame siekdami palyginti atskirų tyrimo dalių rezultatus, ieškodami atsakymų į naujus klausimus. Sukaupiti duomenys vertingi, nes yra statistiškai patikimi ir leidžia pažvelgti į pradinio ugdymo situaciją iš skirtingų pozicijų. Jie atskleidžia ir leidžia palyginti skirtingų respondentų grupių (Lietuvos gyventojų, pradinį klasių mokinių tėvų, Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų pradinį klasių mokytojų, 5–12 klasių mokytojų, specialiųjų pedagogų ir administracijos atstovų, direktorių ir jų pavaduotojų) nuomones / požiūris ir jų kaitą, padeda įžvelgti tolesnės pradinio ugdymo raidos kryptis vertinant ugdymo programų, ugdymo turinio ir metodų kaitos, besikeičiančių individo ir visuomenės lūkesčių kontekstą, aktualizuoja pedagogų profesinio tobulėjimo, ugdymo aplinkos, ugdymo priemonių ir apskritai viso pradinio ugdymo visapusiško atsinaujinimo ir modernizavimo klausimus. Tokiam atsinaujinimui būtina pasiekti pastebimų pokyčių šalies mastu. Pokyčiams įvertinti reikalinga nuolatinė stebėseną ir ilgalaikis būklės vertinimas, todėl projekte yra numatytas dar vienas kompleksinis mokslinis švietimo būklės tyrimas, kurio rezultatai bus pristatyti švietimo bendruomenei 2012 m.

Kaip žinoma, norint pasiekti tvaryių rezultatų švietime, reikia ne vienkartinę, o ilgalaikią plačią taikomų priemonių. Taip pat akivaizdu, jog tikrąjį ugdymo rezultata, mokinių mokymosi pasiekimus, galima pastebėti ir įvertinti kiek vėliau, po to, kai buvo pritaikytos pokyčius skatinančios priemonės (tobulinama pedagogų kvalifikacija, rengiamos mokymo priemonės, praturtinama ugdymo aplinka), todėl šių tyrimų rezultatus papildys ir pradinio ugdymo kokybę padės įvertinti ne projekte vykdomi nacionaliniai ir tarptautiniai mokinių mokymosi pasiekimų tyrimai, taip pat mokyklų veiklos kokybės vertinimas.

Šiame lankstuke pateikiami kompleksinio tyrimo antrinės analizės rezultatai, padedantys įvertinti inovatyvių metodų ir informacinių komunikacinių technologijų taikymo pradiniam ugdyme prielaidas, sąlygas ir teikiamą naudą. Kadangi lankstuke daugiausia remiamasi pedagogų nuomonės tyrimo duomenimis, toliau pateikiamas trumpas šios tyrimo dalies aprašymas ir respondentų demografiniai požymiai. Išvados formuluojamos palyginus ir įvertinus visų kompleksinio tyrimo dalių rezultatus.

Lankstuke pateikiami kompleksinio tyrimo antrinės analizės rezultatai yra aktualūs pradinį ugdymą modeliuojantiems ir pradinio ugdymo įgyvendinimu besirūpinantiems švietimo politikams, pedagogams, diegiantiems inovacijas ir kuriantiems atviresnes mokymo ir mokymosi erdves pradinėse klasėse, plačiai švietimo bendruomenei ir visuomenei.

Trumpas pedagogų nuomonės tyrimo apibūdinimas ir informacija apie respondentus

Įgyvendinant projektą, 2010 m. buvo atliktas pedagogų nuomonės tyrimas, kurio svarbiausias tikslas – išsiaiškinti švietimo bendruomenės požiūrį ir pasirengimą taikyti inovatyvius mokymo(si) metodus ir IKT pradinėse klasėse. Klausimai buvo pateikti pradinį klasių mokytojams, mokykloje dirbantiems specialiesiems pedagogams, 5–12 klasių mokytojams, mokyklų administracijos atstovams. Atrenkant respondentus laikytasi nuostatos, kad visų keturių grupių respondentai dirbtų toje pačioje mokykloje. Iš viso apklausta 640 pradinį klasių mokytojų, 1019 5–12 klasių mokytojų, 99 mokyklų administracijos atstovai (iš jų 30 direktorių ir 69 pavaduotojai) ir 80 specialiųjų pedagogų iš 80-ies Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų. Respondentų atrankos tipas – vienos pakopos stratifikuota klasterinė (lizdinė) atranka. Atrankos vienetas (klasteris) – mokykla. Atranka stratifikuota pagal urbanizacijos laipsnį ir mokyklos tipą.

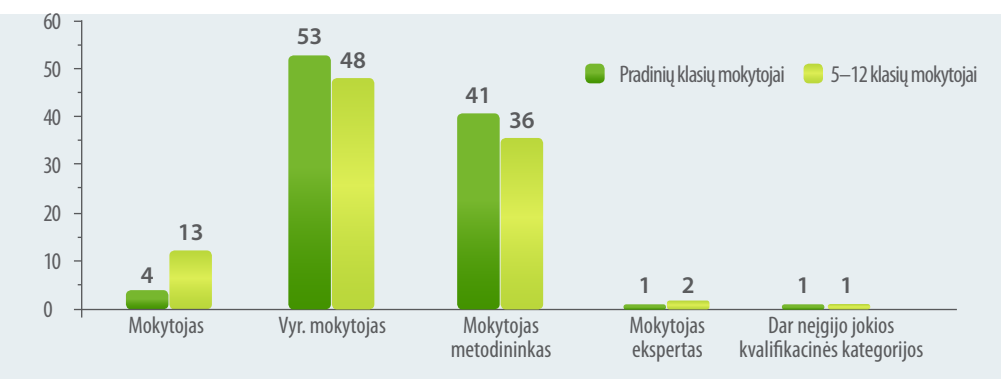
Mokyklų pasiskirstymas pagal tipą ir urbanizacijos lygį (vnt.)

Mokyklos tipas	Mokyklų skaičius (vnt.)		
	Didieji miestai (N=27)	Rajonų centrai (N=20)	Miesteliai, kaimai (N=33)
Mokykla-darželis	4	3	4
Pradinė	6	6	3
Pagrindinė	6	4	14
Vidurinė	7	6	9
Gimnazija	4	1	3

Respondentų pasiskirstymas pagal mokyklos tipą ir pareigas (proc.)

Mokyklos tipas	Apklaustų respondentų dalis (proc.)			
	Pradinį klasių mokytojai (N=640)	5–12 klasių mokytojai (N=1019)	Specialieji pedagogai (N=80)	Administracijos atstovai (N=99)
Pradinė	14	-	11	14
Pagrindinė	35	-	25	19
Vidurinė	24	38	34	25
Gimnazija	26	40	27	34
Mokykla-darželis	1	22	3	8

Respondentų (mokytojų) pasiskirstymas pagal įgytą kvalifikacinę kategoriją (proc.)

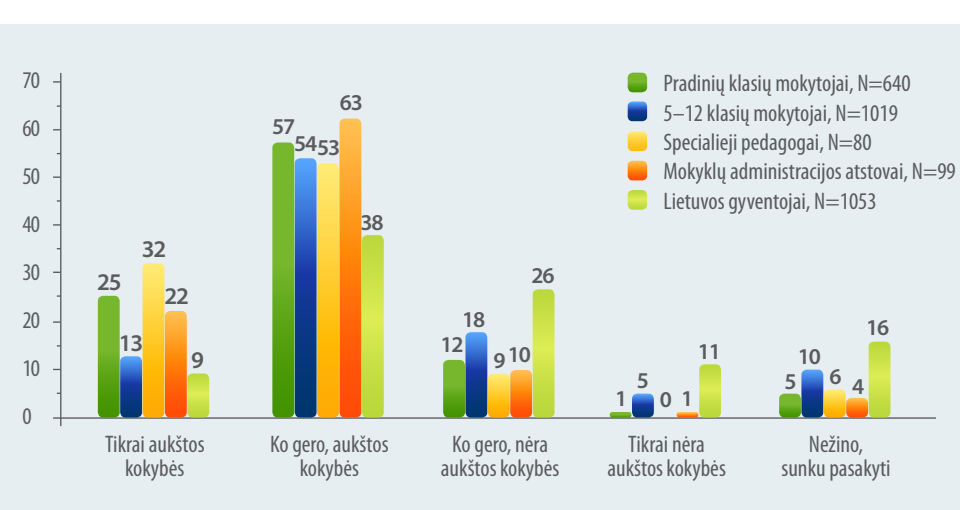

Mokyklos administracijos atstovų pasiskirstymas pagal įgytą vadybinę kategoriją: 7 proc. įgijusių pirmąją vadybinę kategoriją, 53 proc. – antrąją, 39 proc. – trečiąją.

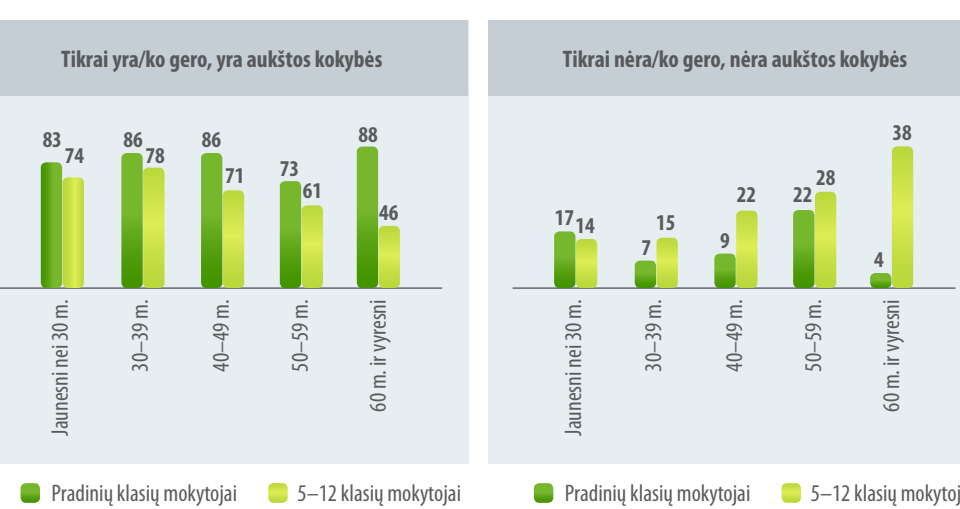
Vidutinis apklausoje dalyvavusių pradinį klasių mokytojų, 5–12 klasių mokytojų ir specialiųjų pedagogų amžius yra 45 metai, mokyklų administracijos atstovų – 47 metai.

Požiūris į pradinio ugdymo kokybę

Lietuvos gyventojų ir bendrojo ugdymo mokyklų pedagogų požiūris į Lietuvos teikiamo pradinio ugdymo kokybę (proc.)

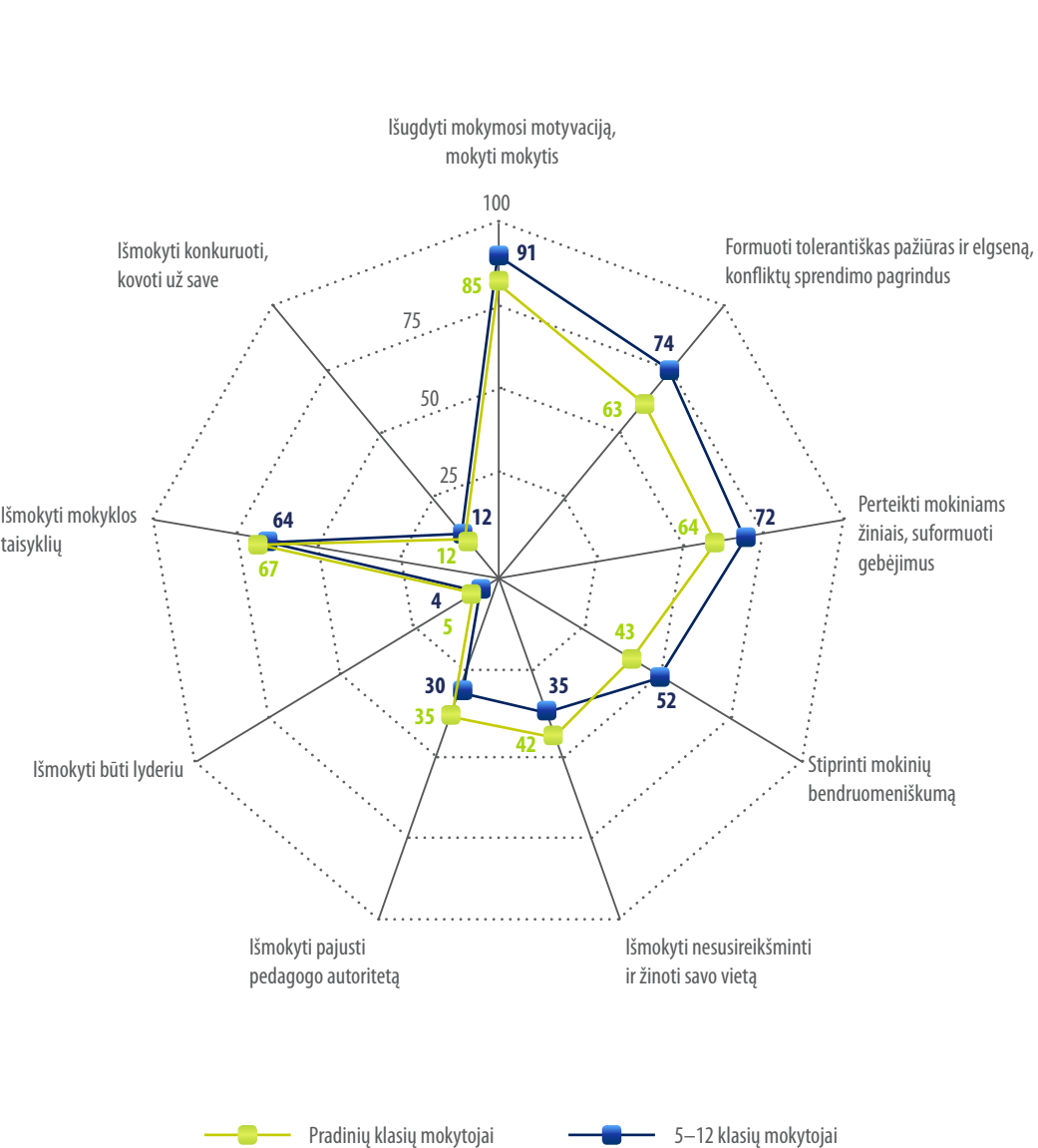

Pedagogų požiūrio į Lietuvoje teikiamo pradinio ugdymo kokybę skirtumai priklausomai nuo respondentų amžiaus (proc.)

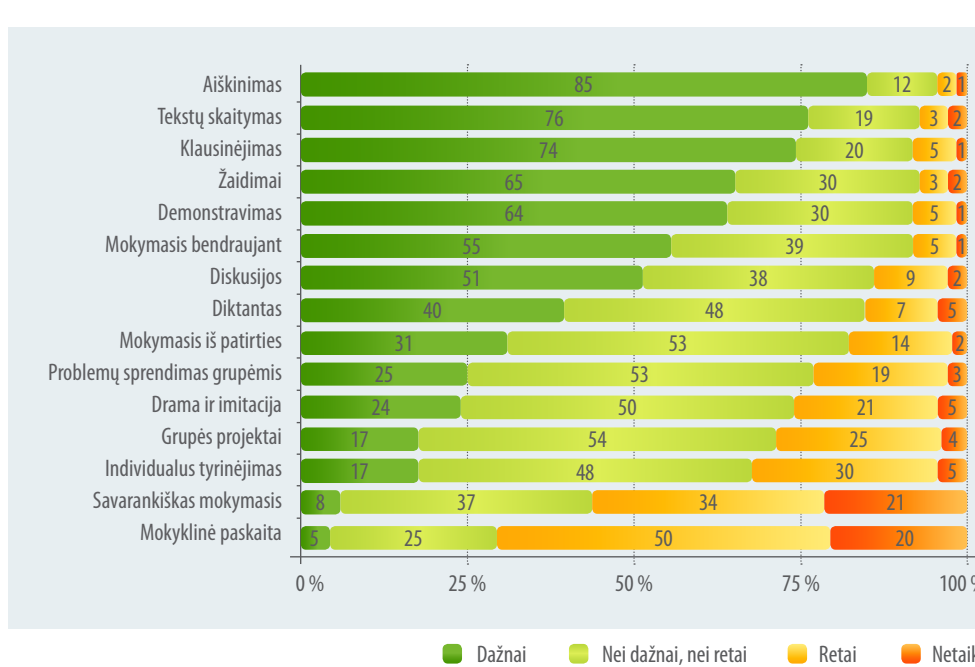
Pedagogų požiūris į pradinio ugdymo funkcijas

Pradinio ugdymo funkcijos, kurios, pedagogų nuomone, yra labai svarbios (proc.)

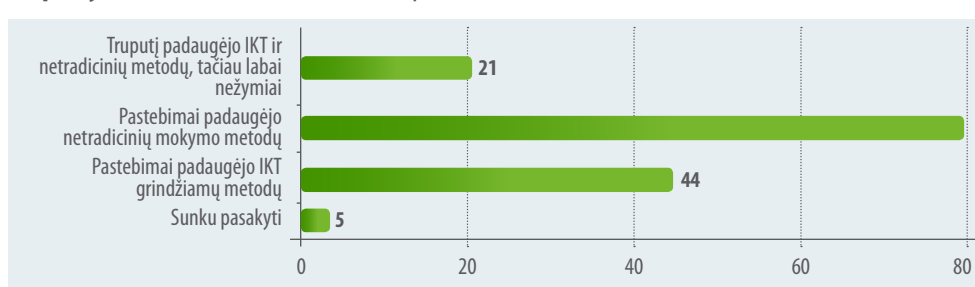

Įvairių mokymo metodų taikymas pradinėse klasėse

Įvairių mokymo metodų taikymo pradinėse klasėse dažnumas (proc.)

Pradinį klasių mokytojų nuomonė apie pradinėse klasėse taikomų metodų pokyčius nuo 2000 iki 2010 m. (proc.)

Tiek teoriniu, tiek taikomoju ir švietimo politiko požiūriu domina klausimas apie IKT ir kitų inovatyvių metodų taikymo tendencijas. Tyrimas išryškina pradinį klasių mokytojų nuomonę apie taikomų metodų pokyčius dešimtmečio retrospektyvėje. Iš aukščiau pateiktų duomenų matyti, kad dauguma respondentų mano, jog per paskutinius 10 metų pastebimai padaugėjo netradicinių mokymo metodų (pvz. grupių projektų, mokymosi bendradarbiaujant, žaidimų ir kt.), taip pat IKT grindžiamų metodų. Atsižvelgiant į subjektyvus vertinimo aplinkybę, duomenys vienareikšmiškai byloja apie ugdymo metodų pokyčius link didesnės įvairovės, eksperimentavimo ir IKT naudojimo link.